

Österlens

Naturskyddsförening

Program, hösten 2021

Ordföranden har ordet

Hej alla som läser detta program för Österlens Naturskyddsförening.

Vi har nu under en längre tid levt med pandemirestriktioner och försiktighetsmått i alla våra aktiviteter. Som det ser ut just nu kan vi planera för en höst med exkursioner och andra trevliga sammankomster. Dock kan läget hela tiden förändras även om många är vaccinerade och/eller har genomgått covid-infektion. Det är bra om ni ringer eller på annat sätt hör av er till kontaktpersonen för att kolla läget före exkursioner om man misstänker att exkursionsförutsättningarna kan ha ändrats. Vi vet ju fortfarande inte hur covid-läget blir i höst/vinter.

Det vi däremot vet är att det planetära läget är tämligen akut utifrån klimat och miljöperspektiv, inte minst gäller detta den biologiska mångfalden. Efter en sån här badsommar känner jag lite extra för att påminna om läget för vår egen val – Östersjötummlaren. På Naturskyddsföreningens webbplats¹ kan man läsa bland annat, "Då Östersjötummlaren redan är så kraftigt decimerad kan förlusten av bara en fertil hona ha enorma konsekvenser för populationen".

Det som hänt är att Sverige, på grund av krav från försvarsmakten, förhindrar att "pingar" i fångstnät används. Dessa pingar har visat sig vara ett bra skydd för att tumlare inte ska fastna i aktiva nät. Det viktigaste du kan göra, tänker jag, är att hålla utkik och rapportera om du ser en tumlare – död eller levande – till artportalen; www.artportalen.se/

Kunskapsläget är helt klart bristande och Östersjötummlaren finns i vårt havsområde. Jag har själv sett tumlare utanför Stenshuvud, men det är nu många år sen. Vill du gärna se många tumlare är annars Kullaberg ett utmärkt ställe. Så observera din närnatur och minska din klimat- och miljöpåverkan så ska det bli en bra höst och vinter.

Här i Rörum väntar vi nu med spänning på nästa år då vi de senaste veckorna haft flera storkar gående på fälten – de rekognoscerar kanske för kommande häckning?

Väl mött på våra programaktiviteter!

Hälsningar,

Thomas

¹ <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/svenska-forsvaret-stoppar-skydd-av-hotade-ostersjotumlare/>

Omslagsbild: Getingspindeln (*Argiope bruennichi*) invandrade till södra Sverige för ca 30 år sedan och har sedan dess spridit sig upp till Mälardalen. Den har hittats på många platser i Skåne.

Svampexkursion

Söndag 19 september

Esperöds naturreservat, som ligger ett stenkast norr om Stenshuvud, hyser ett ovanligt stort antal svamparter. Vi strövar runt här i någon timme, eller hur länge vi kommer överens om; sedan samlas vi vid bänkarna och går igenom våra fynd. Vi låter dock alla vedlevande svampar (tickor och liknande) sitta kvar där de växer eftersom de är fredade i reservatet. Måhända hittar du tillräckligt med matsvampar för några läckra svampsmörgåsar till kvällen?

Dela gärna upp din korg i två fack – ett för dem du är helt säker på är ätliga och ett för dem du är osäker på (möjligen oätliga eller giftiga).

Vi samlas kl. 10.00 vid parkeringen till Esperödsreservatet, som ligger längs vägen ner mot Kiviks musterier ([55°40'45.1"N, 14°15'14.8"E](https://www.google.com/maps/place/55.6666667,14.2500000/@55.6666667,14.2500000,15z)).

Ta med en korg, liten kniv, svampbok och naturligtvis fika.

Har ni frågor så tag kontakt med Margareta Wirén, 070–5356199.

Examination av fynd vid ÖNF:s svampexkursion 2017

Fågelspaning vid Revet i Simrishamn

Lördag 09 oktober

Omedelbart norr om Tommarpsåns mynning ligger Revet; en liten udde med stenar som sticker upp ur det grunda vattnet. Här brukar det samlas såväl fåglar som fågelskådare, speciellt då fåglarna passerar under höst- och vårflyttningen. Olle Månsson är en flitig besökare här och finns på plats med sin tubkikare för att hjälpa oss lista ut vilka befordrade vänner vi ser.

Vi samlas kl. 10:00 vid vindskyddet som ligger 150 m norr om Tommarpsåns mynning ([55°33'44.1"N, 14°20'52.8"E](https://www.google.com/maps/place/55.5555556,14.3333333/@55.5555556,14.3333333,15z)).

Ta med kikare, gärna en fågelbok, fika, och kanske en stol att sitta på.

Kontakt: Björn Lardner, tel. 0702 – 68 71 71.

Stenshuvuds natur och historia

Lördag 13 november

Stenshuvud har en historia som sträcker sig mycket längre tillbaka än de 34 år som området varit nationalpark. Följ med på en promenad i området och lyssna på Thomas Hanssons berättelse om människor, djur och natur, från forntida dagar tills idag. Thomas är inte bara vår ordförande – han har även ett förflutet som tillsynsman i parken. [Den här aktiviteten var ursprungligen schemalagd förra hösten, men covid-pandemin satte då stopp för den. Den som väntar på något gott...!]

Samling intill Naturum Stenshuvud kl. 10:00.

Ta med fika i en ryggsäck.

Kontakt: Thomas Hansson, 0414–70677.

Mossor och lavar

Lördag 11 december

Under kunnig guidning av Lennart Bengtsson och Elisabeth Arvidsson ger vi oss ut i skogen söder om kyrkan i S:t Olof för att lära oss mer om mossor och lavar. Visste du att det finns över 1000 arter mossor och lavar bara i Skåne? (Lunds Botaniska Förenings artlista samt nyckel till våra mossor finner du här: <http://lundsbotaniska.se/wp-content/uploads/Sk%C3%A5nsk-Mossflora-7.pdf>)

Vi samlas kl. 10:00 på parkeringen till kyrkan i S:t Olof ([55°38'07.0"N, 14°07'24.5"E](https://www.google.com/maps/place/55.6380707,14.0724500)).

Ta med fika, och gärna lupp samt lav- samt mossflora om du har sådana. Kläder och skor som tillåter skogsvandring.

Kontakt: Margareta Wirén, 070–5356199.

Havsörnar vid Tosteberga

Söndag 23 januari

Många brukar sluta upp till örnskådningen vid Tosteberga, som vi haft som vinterexkursionsmål i flera år. Vi möts vid Tosteberga Bodar (hamnen) och skådar där en stund under guidning av Stig Lundquist. Vanligtvis är det en månghövdad skara havsörnar som flyger runt mellan kobbar och skär. Sedan kör vi litet söderut till Landön och skådar ut över arkipelagen från andra hållet. Här brukar vi se bl.a. doppingar, och något år flög en pilgrimsfalk förbi. På hemvägen kan man stanna till längs landsvägen vid Yngsjö och leta bland alla de röda glador som kretsar runt traktens örnutfodringsplats efter någon rar brun glada. Gäss och sångsvanar brukar vi också se längs vägen.

Vi möts vid Tosteberga Bodar ([55°59'50.4"N 14°26'42.6"E](https://www.google.se/maps/place/55%59'50.4\)) kl. 10.00.

Om du är i behov av skjuts så hör i god tid innan med Claes Hansson, 070-5129988, om plats eventuellt finnes i någons bil. (Vi utgår ifrån att alla som ber om skjuts är fullvaccinerade och kärnfriska.)

Ta med jättevarma kläder (gärna vindtäta), mysse, halsduk, kaffekorg, kikare.

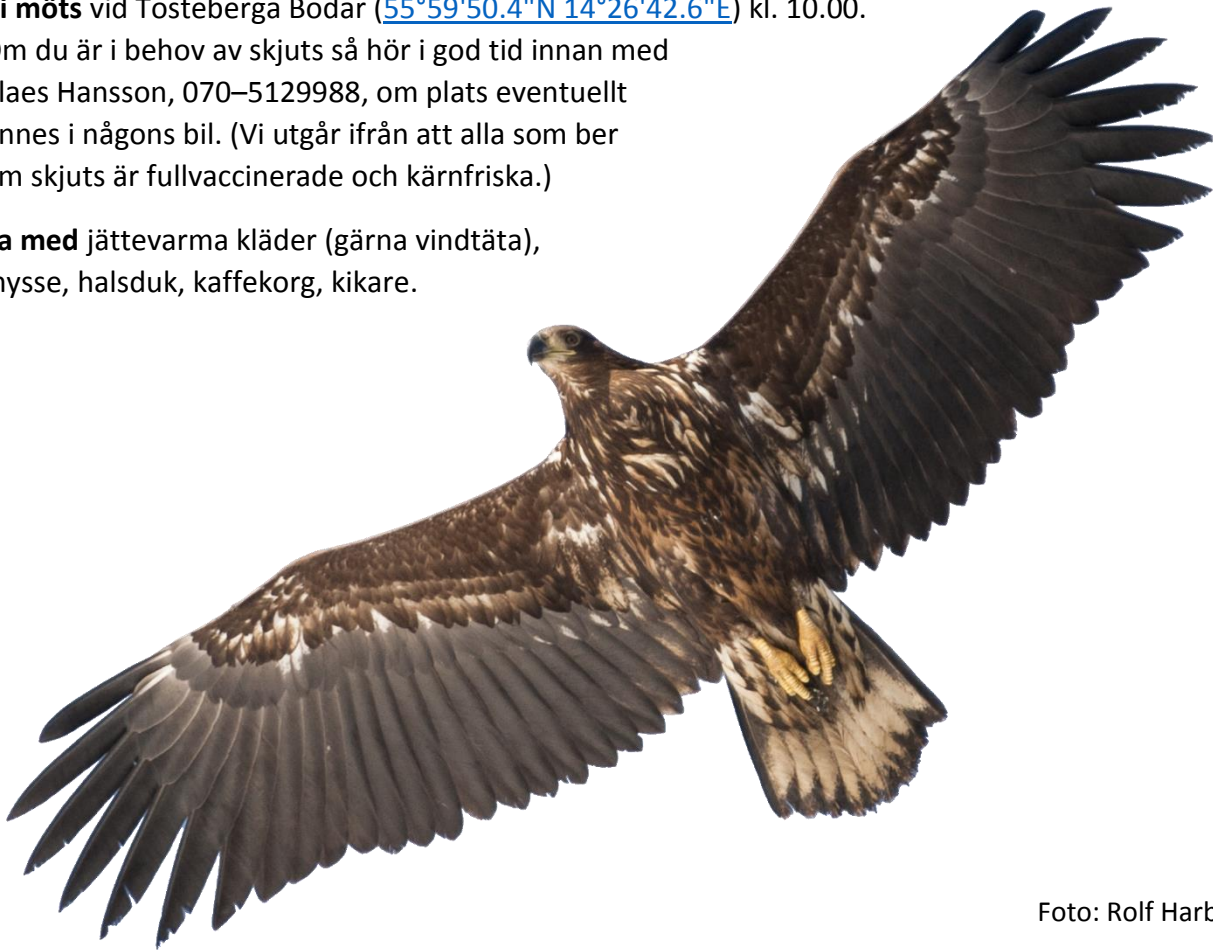

Foto: Rolf Harbom

Blir det några "spontanexkursioner" i höst?

ÖNF har under våren och sommaren på kort-kort varsel utlyst några "spontanexkursioner" då vädret varit gynnsamt för någon speciell händelse, såsom snokarnas och strandpaddornas parningsbestyr, samt varma nätter då vi skådat nattfjärilar med hjälp av UV-lampa och lakan. Huruvida det blir någon liknande aktivitet under hösten beror delvis på vädret, delvis på dig och mig. Ser du att någon östlig storm väntas blåsa in havslevande fåglar från Östersjön mot våra stränder, och du ämnar passa på och placera dig i något av fågelskådarvindskyddet i Simrishamn eller Kivik den aktuella morgonen, så tipsa oss gärna en dag eller två i förväg! Då kan vi tipsa våra trogna Facebook-följare om tilldragelsen och kanske — om det hinns med — göra ett e-postutskick till de medlemmar som angav e-postadress när de löste medlemskap i Naturskyddsföreningen.

ÖNF:s hemsida och Facebook

ÖNF har en hemsida med bl.a. rapporter och bilder från olika aktiviteter. Adressen är <https://osterlen.naturskyddsforeningen.se/>

Vi finns också på Facebook. Om du "följer" vår sida ökar chansen att du nås av aktuell information och påminnelser om våra aktiviteter. <https://www.facebook.com/OsterlensNaturskyddsforening/>

Styrelse och funktionärer för Österlens Naturskyddsförening

Ordförande: Thomas Hansson, 0414–70677 eller 070–9472677

Vice ordförande: Margareta Wirén, 0414–13115 eller 070–5356199

Sekreterare: Björn Lardner, 070–2687171

Kassör: Ingrid Popovics, 070–9630308

Ledamöter: Claes Hansson, 070–5129988, och Johannes Lancing, 073–4033447

Suppleant: Inge Erlandsson, 070–5375421

Revisorer: Agne Paulsson, 0414–71349, och Barbro Chiru, 0414–10013

Kontaktpersoner för valberedningen: Elisabeth Arvidsson, 0414–72388 eller 073–0657107, samt Lena Olsson, 076–8111343

Lästips

Du vet väl att Länsstyrelsen via webben tillhandahåller en massa intressanta och lärorika rapporter och dokument som rör våra österlenska naturområden? Man kan ladda ner dem gratis som PDF:er. Surfa runt efter äldre såväl som nyare rapporter med start här:

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster.html>

Rapporten "Skånes rikkärr" från 2009 innehåller 388 faktsäckade sidor där objekten listas kommunvis, med kartor och exempel på de (ofta rara) växter som finns där. Bara för Simrishamns kommun behandlas 26 lokaler. Ladda ner rapporten härifrån:

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/skanes-rikkarr.html>

Länsstyrelsens nyhetsbrev "Nytt i skånsk natur" kommer ut ett par gånger om året. Du finner alla utgåvorna här: <https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/nytt-i-skansk-natur.html>

Alla naturreservat har reservatsbeslut och skötselplaner. Dem kan man finna om man snokar runt på Länsstyrelsens webbplats. *Låt oss ta exemplet Bäckhalladalen.* Google ger oss snabbt länken...

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/naturreservat/simrishamn/backhalladalen.html>

I nedre högra hörnet av nämnda websida finner man länk till "Beslut och skötselplan". Klickar man där tas man till en karta över skyddad natur, in-zoomad på Bäckhalladalen. I fönstret uppe till vänster klickar du då på "Bäckhalladalen", varpå ett nytt fönster dyker upp. Klicka där på fliken "Dokumentation", och vips så finner du länkar till bl.a. skötselplanen. Den innehåller historiska och nya kartor samt mycket annat matnyttigt. Gör på samma sätt för det reservat du är intresserad av.

Hitta ut i Skånes natur!

Skånes Naturskyddsförening tipsar på sin websajt om massor av fina natur- och utflyktsmål runt om i Skåne. Gå till <https://skane.naturskyddsforeningen.se/hittaut/> där du finner en interaktiv karta med utflyktsmålen markerade. Scrollar du ner en bit hittar du även rubriker för olika delar av Skåne, bland annat <https://skane.naturskyddsforeningen.se/hittaut/sydostra-skane/>. Sistnämnda länk listar 61 platser i landskapets sydöstra hörn. Klicka på ett namn och du tas till en sida med information om platsen.

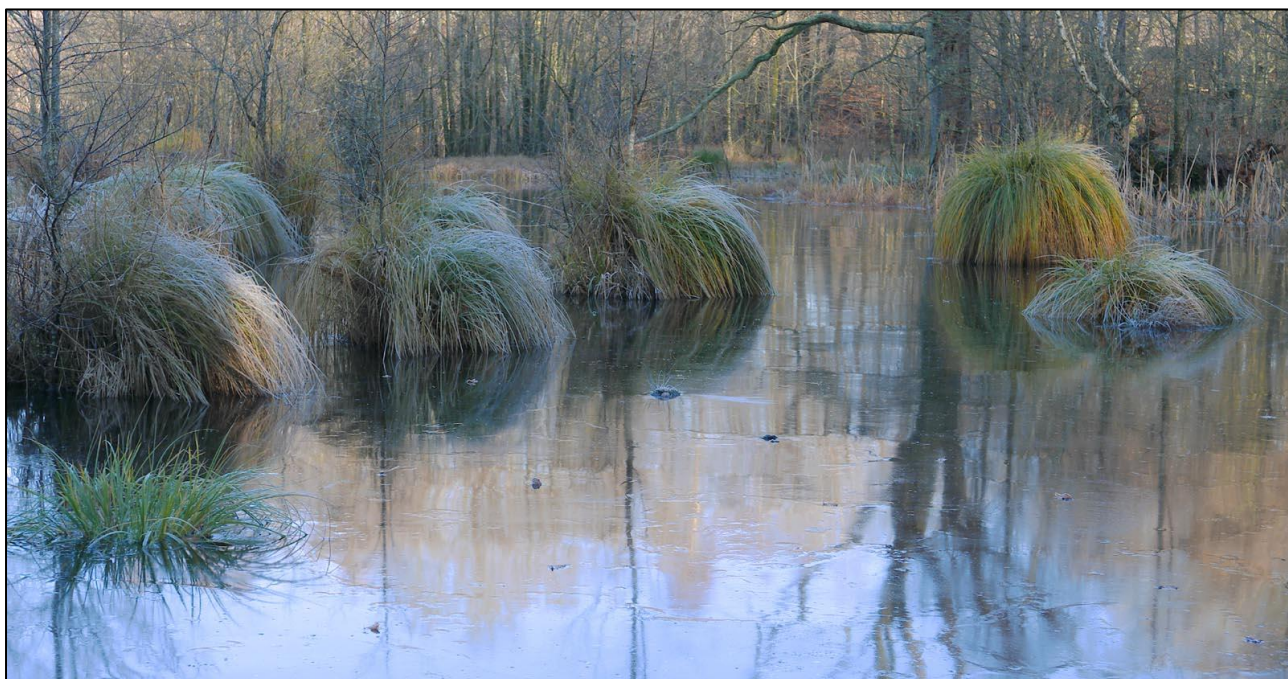
Skulle du ha vägarna förbi nordvästra Skåne kan vi tipsa om en jättefin websajt med massor av natur- och kulturinformation: "Rönneådalen – Skånes Nordvästpassage".

Gå till <http://skanes-nordvastpassage.se/utflyktsmal/> och leta dig fram till de platser (mestadels inom Klippans kommun) som matchar dina intressen – må det vara fjärlar, växter, fåglar, svampar, geologi, vandring eller kultur.

Bloggaren Ronny Åkerberg har tidvis bott på Österlen. Hans blog "Skånska resor"

<https://travelinskane.blogspot.com/> får flera nya tillskott varje månad i form av foton med korta kommentarer från utflykter runt om i Skåne (och ofta på Österlen), gjorda till fots eller på cykel. Det handlar mer om kultur, landskap och hus än om växter och djur, men är ändå inspirerande för den naturintresserade. Kommer väl till pass under dagar med höstrusk och mörker då man helst stannar inomhus och drömmer om exkursioner i ljusare tider.

För oss i Simrishamns kommun är naturligtvis kommunens publikation "Natur på Österlen", författad och illustrerad av Bengt Bengtsson, en kioskvältare. (Vi har tipsat om den förut, men gör det igen!) Dels finns den att köpa som en tryckt bok till ett förvånansvärt lågt pris; dels kan du helt gratis och lagligt ladda ner den som en PDF (212 sidor) härifrån: <https://www.simrishamn.se/wp-content/uploads/Dokument/SBF/GataPark/Naturv%C3%A5rdsprogram-sammanslagen-l%C3%A5guppl%C3%B6st.pdf>

För dig som ännu inte är medlem i Naturskyddsföreningen

Österlens Naturskyddsförening (ÖNF) verkar i Simrishamn med omnejd. Vi arrangerar främst exkursioner, men även studiebesök, föredrag och bildvisningar. Vi håller också ett öga på miljön.

Som medlem i ÖNF är du samtidigt medlem i Naturskyddsföreningen och får tidskriften Sveriges Natur – antingen hem i brevlådan eller digitalt.

Medlemmar får 10% rabatt på resor med SJ genom att logga in via Naturkontakt – Naturskyddsföreningens portal för medlemmar.

Du kan lösa medlemskap via webben,

<https://www.naturskyddsforeningen.se/stod-oss/bli-medlem/>

Om du bor i Simrishamns kommun blir du automatiskt slussad till ÖNF.

Vill du bli medlem i krets på *annan* ort än din hemkommun kan du sedan kontakta

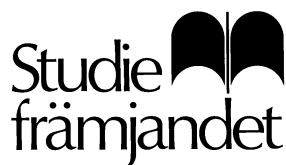
medlem@naturskyddsforeningen.se

...och be dem att flytta ditt medlemskap till önskad krets. Det finns även kretsar i Tomelilla, Ystad, Kristianstad, och andra skånska kommuner.

Kom gärna och prova på; du måste inte vara medlem för att delta i våra evenemang!

Programsammanfattning

Söndag 19 september	Svampexkursion
Lördag 09 oktober	Fågelspaning vid Revet
Lördag 13 november	Stenshuvuds natur och historia
Lördag 11 december	Mossor och lavar
Söndag 23 januari	Havsörnar vid Tosteberga

www.studieframjandet.se

www.naturskyddsforeningen.se